

Праграма ўступных іспытаў
па вучэбным прадмеце «Гісторыя Беларусі
ў кантэксце сусветнай гісторыі»
для атрымання агульнай вышэйшай
і спецыяльнай вышэйшай адукацыі,
2025 год

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Праграма ўступных іспытаў па вучэбным прадмеце прадмеце «Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі» прызначана для асоб, якія паступаюць ва ўстановы вышэйшай адукацыі для атрымання агульнай вышэйшай і спецыяльнай вышэйшай адукацыі.

Праграма складзена ў адпаведнасці са зместам вучэбнай праграмы па вучэбным прадмеце «Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі» для X класа, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, і эксперыментальнай вучэбнай праграмы «Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі» для XI класа.

Паказчыкамі ўзроўню падрыхтоўкі абітурыентаў з'яўляюцца ўзровень засваення тэарэтычнага, факталагічнага вучэбнага матэрыялу і адпаведных спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці.

ПАТРАБАВАННІ ДА ПАДРЫХТОЎКІ АБІТУРЫЕНТАЎ

Абітурыент павінен в е д а ц ь:

асноўны тэарэтычны і факталагічны матэрыял па вучэбным прадмеце «Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі», вывучаны ў X–XI класах;

асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльна-эканамічнага, канфесійнага, культурнага развіцця Беларусі і іншых рэгіёнаў свету са старажытных часоў да нашых дзён.

Абітурыент павінен у м е ц ь:

вызначаць храналагічную паслядоўнасць гістарычных падзей, з'яў і працэсаў, іх працягласць;

сінхранізаваць з'явы і працэсы, якія адбываліся ў гісторыі Беларусі і іншых рэгіёнах свету;

лакалізаваць на картасхеме вывучаныя гістарычныя падзеі, з'явы і працэсы;

характарызаваць асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльна-эканамічнага, канфесійнага, культурнага развіцця Беларусі і іншых рэгіёнаў свету з апорай на розныя крыніцы інфармацыі;

устаўляваць і тлумачыць прычынна-выніковыя сувязі паміж сацыяльна-эканамічнымі, грамадска-палітычнымі, культурнымі з’явамі і працэсамі, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі і ў іншых рэгіёнах свету;

сістэматызаваць і абагульняць вывучаныя гістарычныя факты;

параўноўваць гістарычныя з’явы і працэсы, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі і ў іншых рэгіёнах свету;

суадносіць адзін з адным розныя пункты гледжання адносна адных і тых жа гістарычных фактаў, з’яў і працэсаў;

канкрэтызаваць тэарэтычныя вывады і змест гістарычных паняццяў гістарычнымі фактамі;

праводзіць аналіз зместу розных гістарычных крыніц;

суадносіць тэкставую і візуальную інфармацыю.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. СТАНАЎЛЕННЕ НАЙСТАРАЖЫТНЫХ ЦЫВІЛІЗАЦЫЙ. БЕЛАРУСЬ У ДАДЗЯРЖАЎНЫ ПЕРЫЯД

Эвалюцыя грамадства і эканомікі ў старажытнасці. Рассяленне людзей на кантынентах Зямлі. З’яўленне людзей на тэрыторыі Беларусі. Калектывы старажытных людзей: ад радавой абшчыны да суседскай. Неалітычная рэвалюцыя, яе наступствы. Адкрыццё металургіі і яго значэнне. Індаеўрапейская экспансія на тэрыторыі Беларусі.

Найстаражытныя вераванні. Мастацтва. Асаблівасці светапогляду старажытных людзей. Першабытныя вераванні. Мастацтва каменнага, бронзавага і жалезнага вякоў.

Асаблівасці найстаражытных цывілізацый. Узнікненне першых лакальных цывілізацый у свеце. Асноўныя культурныя дасягненні старажытных цывілізацый. Узнікненне хрысціянства.

2. СВЕТА У ЭПОХУ РАННЯГА І ВЫСОКАГА СЯРЭДНЯВЕЧЧА. ПЕРШЫЯ ДЗЯРЖАВЫ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ

Асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльна-эканамічнага, рэлігійнага і культурнага развіцця цывілізацый Еўропы і Азіі ў Раннім і Высокім сярэднявеччы. Дзяржавы Еўропы ў Раннім і Высокім сярэднявеччы. Дзяржаўны лад у сярэднявечных цывілізацыях Азіі. Сутнасць феадальных адносін у Еўропе. Прычыны і наступствы феадальнай раздробненасці. Саслоўі еўрапейскага феадальнага грамадства. Асаблівасці сацыяльнай структуры грамадства ў краінах

Азіі. Натуральная гаспадарка. Роля гарадоў у феадальным грамадстве. Хрысціянізацыя Еўропы. Раскол хрысціянскай царквы. Рэлігіі ў сярэднявечных цывілізацыях Азіі. Асноўныя дасягненні культуры ў Заходняй Еўропе, Візантыі, Арабскім халіфаце.

Вялікая славянская міграцыя і Беларусь. Старажытная Русь - дзяржава ўсходніх славян. Рассяленне славян. Рассяленне славян на тэрыторыі Беларусі. Утварэнне Старажытнарускай дзяржавы. Беларускія землі ў Старажытнарускай дзяржаве. Палітыка першых усходнеславянскіх князёў. Палітычная раздробненасць Старажытнай Русі, яе прычыны і наступствы.

Першыя дзяржавы на тэрыторыі Беларусі. Утварэнне Полацкага княства. Дзейнасць полацкіх князёў па ўмацаванні дзяржавы. Тураўскае княства. Асаблівасці палітычнага развіцця Полацкага і Тураўскага княстваў у XI ст. Раздробненасць Полацкага і Тураўскага княстваў. Асаблівасці становішча Гарадзенскага княства. Беларускія землі ў складзе Смаленскай, Чарнігаўскай, Кіеўскай і Валынскай зямель.

Барацьба са знешнімі заваёўнікамі. Полацкія князі ў войнах з качэўнікамі. Мангольскае нашэсце на ўсходнюю Еўропу і яго наступствы. Нямецкая экспансія ва Усходняй Прыбалтыцы. Барацьба з крыжакамі.

Грамадства і эканоміка беларускіх зямель у IX–XIII стст. Структура грамадства. Асаблівасці развіцця гаспадаркі. Развіццё рамёстваў. Шляхі ўзнікнення і функцыі старажытных гарадоў Беларусі. Характар і змест гандлю.

Распаўсюджванне хрысціянства на тэрыторыі Беларусі. Прыняцце і распаўсюджванне хрысціянства на тэрыторыі Русі. Полацкая і Тураўская епархіі. Суіснаванне паганства і хрысціянства. Рэлігійна-асветніцкая дзейнасць у XII ст. Еўфрасіння Полацкая. Кірыл Тураўскі. Значэнне прыняцця хрысціянства.

Культура Беларусі ў IX–XIII ст. Пісьменнасць. Рукапісныя кнігі. Вусная народная творчасць. Характэрныя рысы архітэктуры. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.

3. РАЗВІЦЦЁ СУСВЕТНЫХ ЦЫВІЛІЗАЦЫЙ У ПОЗНІМ СЯРЭДНЯВЕЧЧЫ. БЕЛАРУСЬ У ПЕРЫЯД ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОВСКАГА, РУСКАГА І ЖАМОЙЦКАГА

Асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльна-эканамічнага і духоўнага развіцця цывілізацый у Познім сярэднявеччы. Стварэнне цэнтралізаваных дзяржаў у Заходняй Еўропе. Фарміраванне саслоўна-прадстаўнічых органаў. Уплыў таварна-грашовых адносін на сацыяльную структуру еўрапейскага феадальнага грамадства. З'яўленне мануфактурнай вытворчасці. Асаблівасці складання расійскай

дзяржаўнасці. Усходнія дэспатыі. Асаблівасці сацыяльна-эканамічнага развіцця краін Усходу. Асноўныя дасягненні сусветнай культуры ў перыяд Позняга сярэднявечча.

Утварэнне Вялікага Княства Літоўскага (далей – ВКЛ), дзейнасць вялікіх князёў па ўмацаванні дзяржавы. Прычыны ўтварэння новай дзяржавы. Шляхі ўваходжання ўсходнеславянскіх земляў у новую дзяржаву. Дзейнасць вялікіх князёў па фарміраванні тэрыторыі дзяржавы. Значэнне старажытнарускай спадчыны ў арганізацыі ВКЛ.

Дзяржаўны лад і сістэма кіравання ВКЛ. Унутрыпалітычная барацьба ў ВКЛ у канцы XIV ст. Узмацненне вялікакняскай улады ў час праўлення Вітаўта. Барацьба за ўладу пасля смерці Вітаўта. Змены ў дзяржаўным кіраванні да канца XV ст., пераход да саслоўна-прадстаўнічай манархіі.

Знешняя палітыка ВКЛ. Крэўская унія і яе наступствы. Барацьба з крыжакамі. Грунвальдская бітва і яе значэнне. Прычыны сутыкнення інтарэсаў ВКЛ і Маскоўскага вялікага княства.

Развіццё феадальных адносін у ВКЛ. Саслоўі феадальнага грамадства: правы, абавязкі і прывілеі. Шляхі фарміравання залежнага сялянства. Пачатак запрыгоньвання сялян на тэрыторыі Беларусі.

Развіццё гарадоў, рамёстваў і гандлю на тэрыторыі Беларусі. Развіццё беларускіх гарадоў і мястэчак. Распаўсюджванне магдэбургскага права.

Рэлігійнае жыццё на тэрыторыі Беларусі. Праваслаўная царква ў ВКЛ. Змяненне рэлігійнай палітыкі ў ВКЛ пасля заключэння Крэўскай уніі. Распаўсюджванне каталіцызму. Спробы заключэння царкоўнай уніі.

Культура Беларусі ў другой палове XIII–XV ст. Культавае і абарончае дойлідства. Літаратура. Забавы і святы.

Фарміраванне беларускай народнасці. Умовы фарміравання беларускай народнасці. Складванне этнічнай тэрыторыі. Фарміраванне этнічнай самасвядомасці. Саманазвы беларусаў. Старабеларуская мова. Штодзённае жыццё і побыт насельніцтва Беларусі.

4. БЕЛАРУСЬ І ЦЫВІЛІЗАЦЫІ СВЕТУ ў ПЕРЫЯД РАННЯГА НОВАГА ЧАСУ

Асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльна-эканамічнага і духоўнага развіцця цывілізацый у XVI – XVIII стст. Вялікія геаграфічныя адкрыцці і пачатак еўрапейскага каланіялізму. Асноўныя наступствы еўрапейскай каланіяльнай экспансіі.

Фарміраванне абсалютызму ў заходнееўрапейскіх дзяржавах і Расіі. Рэвалюцыйныя ўзрушэнні ў першы перыяд Новага часу: наступствы рэвалюцый, іх гістарычнае значэнне. Асаблівасці эканамічнага развіцця і сацыяльных адносін ва ўсходніх і заходніх цывілізацыях.

Першапачатковае назапашванне капіталу. Пачатак прамысловага перавароту. Дасягненні культуры эпохі Адраджэння. Фарміраванне навуковай карціны свету. Рэфармацыя. Рэлігійныя войны ў Заходняй Еўропе. Контррэфармацыя. Асноўныя ідэі Асветы.

Беларусь у еўрапейскіх войнах у XVI – XVIII стст. Лівонская вайна і яе наступствы для Беларусі. Ваенныя канфлікты Рэчы Паспалітай з Расійскай дзяржавай у XVII ст. Казацка-сялянская вайна на тэрыторыі Беларусі. Паўночная вайна і яе наступствы для Беларусі.

Палітычнае развіццё Беларусі ў XVI – XVIII стст. Статуты ВКЛ 1529, 1566 г., 1588 г. Люблінская унія. Утварэнне Рэчы Паспалітай. Барацьба ВКЛ за самастойнасць. Прычыны ўнутрыпалітычнага крызісу ў Рэчы Паспалітай. Спробы рэформ. Раздзелы Рэчы Паспалітай.

Эканамічнае становішча Беларусі ў XVI – першай палове XVII ст. Перадумовы станаўлення фальварачна-паншчыннай гаспадаркі на беларускіх землях. «Валочная памера», яе наступствы. Гарады, заняткі насельніцтва. Развіццё ўнутранага і знешняга гандлю.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVII – XVIII стст. Эканамічны заняпад і дэмаграфічны спад. Шляхі пераадолення крызісу. Сацыяльныя супярэчнасці. Зараджэнне капіталістычных адносін. З'яўленне мануфактур. Магнацкае прадпрымальніцтва. Спробы эканамічнага рэфарміравання ў другой палове XVIII ст.

Рэфармацыйны рух і Контррэфармацыя ў ВКЛ. Канфесійная сітуацыя ў ВКЛ у пачатку XVI ст. Асаблівасці і напрамкі Рэфармацыі ў ВКЛ. Контррэфармацыя ў ВКЛ.

Канфесійная сітуацыя на тэрыторыі Беларусі ў другой палове XVI–XVIII стст. Становішча Праваслаўнай царквы ў другой палове XVI ст. Заключэнне Брэсцкай царкоўнай уніі. Канфесіі на тэрыторыі Беларусі ў другой палове XVIII ст.

Гуманізм і Адраджэнне на тэрыторыі Беларусі. Асаблівасці эпохі Адраджэння на тэрыторыі Беларусі. Францыск Скарына – беларускі першадрукар, асветнік, філосаф і гуманіст. Паслядоўнікі Францыска Скарыны. Дасягненні беларускай культуры ў эпоху Адраджэння.

Развіццё адукацыі і навуковых ведаў у Беларусі. Сістэма адукацыі ў XVI–XVII стст. Віленская езуіцкая акадэмія. Грамадска-палітычная думка ў XVI–XVII стст. Сімяон Полацкі. Эпоха Асветы на тэрыторыі Беларусі. Рэформы Эдукацыйнай камісіі. Развіццё навуковых ведаў у XVII–XVIII стст.

Культура Беларусі ў другой палове XVI–XVIII ст. «Сарматызм» у беларускай культуры канца XVI–XVIII ст. Кніжная справа і літаратура. Архітэктура. Выяўленчае мастацтва. Музыка і прыгонны тэатр. Народная культура. Паланізацыя насельніцтва Беларусі.

5. БЕЛАРУСЬ І СВЕТ У XIX – ПАЧАТКУ XX ст.

Тэндэнцыі гістарычнага развіцця ў XIX – пачатку XX ст. Фарміраванне індустрыяльнага грамадства. Рэвалюцыі і рэформы. Стагоддзе нацыяналізму і станаўлення новых еўрапейскіх дзяржаў. Прамысловая рэвалюцыя і тэхнічны прагрэс. Уплыў прамысловай рэвалюцыі на развіццё адукацыі. Новыя з’явы ў культуры.

Беларусь у складзе Расійскай імперыі ў пачатку XIX ст. Дзяржаўна-прававы статус беларускіх губерняў. Палітыка расійскіх уладаў на тэрыторыі Беларусі. Сацыяльная і этна-канфесійная структура беларускіх губерняў.

Напалеонаўскія войны і Беларусь. Напалеонаўскія войны, іх прычыны і характар. Айчынная вайна 1812 г. і яе наступствы для Беларусі. Венская сістэма міжнародных адносін, асноўныя прынцыпы яе фарміравання.

Развіццё сельскай гаспадаркі Беларусі ў XIX – пачатку XX ст. Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы гаспадарання ў першай палове XIX ст. Адмена прыгоннага права. Развіццё капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Асаблівасці правядзення аграрных пераўтварэнняў на тэрыторыі Беларусі, вынікі і наступствы.

Беларусь на шляху да індустрыяльнага грамадства. Сацыяльныя наступствы прамысловай рэвалюцыі ў Беларусі. Буржуазныя рэформы на тэрыторыі Беларусі. Развіццё капіталістычных адносін у прамысловасці. Манопалістычны капіталізм у Беларусі. Развіццё транспарту і гандлю, урбанізацыя. Фарміраванне нацыянальнага рынку. Змяненне сацыяльнай структуры беларускага грамадства. Становішча сялян і працоўных. Перасяленчы рух.

Рэвалюцыйны і нацыянальны рух у Беларусі ў XIX ст. Грамадска-палітычная барацьба ў пачатку XX ст. Праекты грамадска-палітычнага і культурнага развіцця беларускіх земляў. Нацыянальны рух у Беларусі: прычыны, мэты, характар, вынікі і наступствы. Польскае пытанне і шляхецкія паўстанні. Узнікненне палітычных партый. Рэвалюцыя 1905–1907 гг. у Расіі і на тэрыторыі Беларусі. Беларускі нацыянальна-культурны рух.

Ад беларускай народнасці да беларускай нацыі. Паняцце «нацыя». Умовы фарміравання беларускай нацыі. Развіццё навуковых ведаў аб Беларусі і беларускім народзе. Фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці. Беларуская нацыянальная ідэя.

Культура Беларусі XIX – пачатку XX ст. Народная і шляхецкая культура. Станаўленне новай беларускай літаратуры і літаратурнай мовы. Адукацыя і навука.

Першая сусветная вайна як межавы перыяд сусветнай гісторыі. Беларусь у гады Першай сусветнай вайны. Прычыны, характар вайны. Асноўныя ўдзельнікі і іх мэты. Найважнейшыя падзеі вайны. Становішча насельніцтва Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны. Ваенныя бітвы на тэрыторыі Беларусі. Брэсцкі мірны дагавор. Геапалітычныя наступствы Першай сусветнай вайны. Наступствы Першай сусветнай вайны для Беларусі.

6. БЕЛАРУСЬ І СВЕТА У 1917 – 1945 ГГ.

Тэндэнцыі гістарычнага развіцця ў 1917 – 1945 гг. Версальска-Вашынгтонская сістэма міжнародных адносін: сутнасць і супярэчнасці. Тэрытарыяльны перадел свету пасля Першай сусветнай вайны.

Сусветны эканамічны крызіс і яго наступствы. Зараджэнне фашызму ў Еўропе: прычыны, асноўныя рысы. Устанаўленне фашысцкага рэжыму ў Італіі і нацысцкага рэжыму ў Германіі. Агрэсіўная палітыка Германіі, Італіі і Японіі ў 1930-я гг. Палітыка прымірэння агрэсара. Мюнхенскі дагавор і яго роля ў развязванні вайны. Дзейнасць СССР у кантэксце геапалітычнай сітуацыі ў свеце.

Асаблівасці развіцця краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі ў міжваенны перыяд.

Новыя тэндэнцыі ў развіцці культуры ў міжваенны перыяд.

Расія ў 1917 г.: Лютаўская і Кастрычніцкая рэвалюцыі. Лютаўская рэвалюцыя ў Расіі. Падзенне манархіі. Двоеўладдзе і яго сутнасць. Кастрычніцкая рэвалюцыя і яе характар. Значэнне і наступствы Лютаўскай і Кастрычніцкай рэвалюцый.

Беларусь у Лютаўскай і Кастрычніцкай рэвалюцыях. Лютаўская рэвалюцыя ў Беларусі. Уздым беларускага нацыянальнага руху. Кастрычніцкая рэвалюцыя на тэрыторыі Беларусі.

Савецкая дзяржава ў 1917–1939 гг. Грамадзянская вайна ў Расіі: удзельнікі і іх мэты, наступствы. Першыя сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні савецкай улады. Савецкая мадэль мадэрнізацыі. Утварэнне СССР. Асноўныя рысы савецкай палітычнай сістэмы. Вынікі палітычнай і эканамічнай трансфармацыі. Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры. Культурная рэвалюцыя. Барацьба з непісьменнасцю. Асноўныя напрамкі ў літаратуры і мастацтве.

Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў Беларусі. Утварэнне беларускай дзяржавы. Польска-савецкая вайна 1919–1921 г. і Рыжскі мірны дагавор. Удзел БССР ва ўтварэнні СССР.

Савецкая Беларусь у 1920–1930-я гг. Тэрыторыя і насельніцтва. Пераход ад палітыкі «ваеннага камунізму» да новай эканамічнай палітыкі. Савецкая мадэрнізацыя ў Беларусі: асаблівасці і вынікі. Рэалізацыя нацыянальнай палітыкі.

Заходняя Беларусь у 1921–1939 гг. Заходняя Беларусь у складзе Польшчы. Тэрыторыя, насельніцтва. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Заходняй Беларусі. Нацыянальная і канфесійная палітыка польскіх улад. Стан беларускай культуры. Паланізацыя насельніцтва. Нацыянальна-вызваленчы, сялянскі і рабочы рух. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР.

Дасягненні культуры Беларусі ў 1920–1930-я гг. Адукацыя ў Савецкай Беларусі. Станаўленне беларускай навукі. Дасягненні ў развіцці беларускай мовы і літаратуры, драматургіі, тэатра і кіно. Сродкі масавай інфармацыі (СМІ). Тэндэнцыі ў развіцці беларускага мастацтва.

Другая сусветная вайна. Асноўныя ўдзельнікі і іх геапалітычныя мэты. Асноўныя тэатры ваенных дзеянняў. Рух Супраціўлення. Дзейнасць антыгітлераўскай кааліцыі. Геапалітычныя наступствы Другой сусветнай вайны.

Вялікая Айчынная вайна. Плары нацысцкай Германіі адносна СССР. Характар вайны. Асноўныя падзеі на савецка-германскім фронце. Перабудова савецкай эканомікі на ваенны лад, арганізацыя ваенна-прамысловай вытворчасці, адзінства арміі і тылу ў СССР. Арганізацыя кіравання грамадствам. Рэлігійная палітыка Савецкай дзяржавы. Кошт і крыніцы Перамогі. Роля Савецкага Саюза ў перамозе антыгітлераўскай кааліцыі.

Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне. Абарончыя баі на тэрыторыі БССР і іх значэнне. Масавая барацьба супраць фашысцкіх захопнікаў. Партызанскі і падпольны рух на тэрыторыі Беларусі. Уклад беларускага народа ў Перамогу над нацысцкай Германіяй. Наступствы вайны для Беларусі.

Акупацыйны рэжым. Палітыка нямецкіх уладаў на акупіраваных тэрыторыях. «Новы парадак». Генацыд беларускага народа. Эканамічнае рабаванне акупіраваных тэрыторый. Калабарацыянізм.

7. БЕЛАРУСЬ І СВЕТ

У ДРУГОЙ ПАЛОВЕ ХХ – ПЕРШАЙ ЧВЭРЦІ ХХІ ст.

Свет у другой палове ХХ – першай чвэрці ХХІ ст. Ялцінска-Патсдамская сістэма міжнародных адносін. Фарміраванне двухполюснага свету. Крушэнне каланіяльнай сістэмы. Ачагі канфліктаў і супрацьстаяння ў свеце.

Палітычная і эканамічная сістэмы краін Захаду. «Дзяржава ўсеагульнага дабрабыту» і яе крызіс. Еўраінтэграцыя: дасягненні і праблемы. Асноўныя этапы дэкаланізацыі краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Шляхі развіцця краін, якія вызваліліся. Некаланіялізм.

Асноўныя тэндэнцыі развіцця культуры ў другой палове ХХ ст. Адукацыя і навука. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя (НТР): сутнасць і наступствы.

СССР у 1945–1991 гг. і Расійская Федэрацыя. Палітычная сістэма СССР. Сацыяльна-эканамічная сістэма СССР. Дасягненні і праблемы савецкай сацыяльнай палітыкі. Адукацыя, навука і мастацтва ў СССР. Спробы ліберальнага рэфармавання і іх вынікі. Распад СССР. Расія пасля распаду Савецкага Саюза.

Палітычнае развіццё БССР у другой палове 1940-х – 1991 гг. Палітычная сістэма ў БССР. Дзейнасць Саветаў і грамадскіх арганізацый. Рашэнне нацыянальнага пытання.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё БССР у другой палове 1940-х – 1991 гг. Асноўныя этапы развіцця эканомікі БССР у другой палове 1940-х – 1991 гг. Структура эканомікі Савецкай Беларусі. БССР у народна-гаспадарчым комплексе Савецкага Саюза. Эканамічныя рэформы і іх вынікі.

Культура ў БССР. Развіццё адукацыі і навукі ў БССР. Найважнейшыя навуковыя і культурныя дасягненні.

Грамадска-палітычнае развіццё Рэспублікі Беларусь. Асноўныя напрамкі развіцця палітычнай сістэмы Рэспублікі Беларусь. Прэзідэнцкая рэспубліка – гістарычны выбар беларускага народа. Структура і функцыі органаў улады ў Рэспубліцы Беларусь. Гістарычная палітыка Рэспублікі Беларусь.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь. Беларуская мадэль сацыяльна-эканамічнага развіцця. Стратэгічныя напрамкі развіцця эканомікі Рэспублікі Беларусь. Эканамічная інтэграцыя.

Сучаснае беларускае грамадства. Міжнацыянальныя адносіны. Канфесійная палітыка дзяржавы. Гістарычная памяць як фактар кансалідацыі беларускага грамадства.

Рэспубліка Беларусь у свеце. Геапалітычнае становішча Беларусі. Шматвектарны характар знешняй палітыкі. Удзел Беларусі ў інтэграцыйных працэсах (Саюзная дзяржава, СНД, ЕАЭС, АДКБ, ШАС). Дзейнасць Рэспублікі Беларусь у міжнародных арганізацыях.

Саюзная дзяржава Беларусі і Расіі. Асноўныя этапы станаўлення міждзяржаўных адносін Беларусі і Расіі пасля распаду СССР. Фарміраванне адзінай эканамічнай, сацыяльнай і тэхналагічнай прасторы. Узаемадзеянне ў сферы знешняй палітыкі і бяспекі. Рэгіянальнае супрацоўніцтва.

Культурныя працэсы ў сучаснай Беларусі. Дзяржаўная палітыка Рэспублікі Беларусь у галіне культуры. Прыярытэтныя напрамкі развіцця адукацыі і навукі. Захаванне гісторыка-культурнай спадчыны.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб генацыдзе беларускага народа» ад 5 студзеня 2022 г. № 146-З // Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь. – Рэжым доступу: <https://pravo.by/document/?guid=3961&p0=H12200146> – Дата доступу: 14.10.2022.

2. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі (з найстаражытных часоў да канца XVIII ст.): вучэбны дапаможнік для 10 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі ў 2-х частках / пад рэд. А.Г.Каханоўскага. – Мінск: Выд. цэнтр БДУ, 2024.

3. Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі (XIX – першая чвэрць XXI ст.): матэрыялы вучэбнага дапаможніка для 11 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі / пад рэд. А.Г.Каханоўскага.